

ЈЕДНО МИЛОРАДОВИЋЕВО ПИСМО ГРБЉАНИМА ИЗ 1711 ГОДИНЕ

Када је у јесен 1710 год. цар Петар Велики објавио Турској рат, позвао је на сарадњу балканске хришћане. Он је по савјету Саве Владиславића, родом из Фоче, упутио у Црну Гору Михаила Милорадовића и капетана Ивана Лукачевића, родом из Подгорице, са задатком да позову балканске хришћане на устанак против Турака. Позив руског цара био је само један погодан и охрабрајући моменат за јаче и успјешније вођење већ започете борбе. И руска и млетачка документа јасно указују да се Петар Велики обратио Јужним Словенима за помоћ по савјету Саве Владиславића. Још 3 марта 1711 био је написан позив балканским хришћанима. Позив је упућен свим хришћанима православне и католичке вјере у Србији, Славонији, Македонији, Босни и Херцеговини. Изгледа да је сам Сава Владиславић написао грамоту упућену Црногорцима. Грамота је била написана у неколико примјерака. Са грамотама, писмима и инструкцијама стигао је Милорадовић крајем јуна у Грбаљ. Прве вијести о доласку руских емисара у овај крај имамо у млетачким документима тек од 27 јула 1711 год. Генерални провидур јављао је сенату из Сплита, како му је кавалер Бућа писао, да су у Грбљу запажени неки странци који се издају за трговце. Међутим, та лица која се издају за трговце били су уствари руски емисари који су дошли са задатком да позову Црногорце у борбу против Турака.

Чим је Милорадовић стигао у Грбаљ, одмах је почео са радом на придобијању Грбљана за борбу против Турака. Том приликом издао им је једну потврду, која обухвата права и дужности Грбљана. Како досад није било познато да су се Грбљани придружили овом покрету, то објављујемо овај докуменат, који је у исто вријеме карактеристичан за рад Милорадовићев у овом крају. Докуменат објављујемо савременим правописом. Датум и бројеви у документу су били написани старим словенским знацима па смо и њих замијенили. Сам докуменат није потпуно датиран. У датирању је изостављен мјесец, али по извјештајима млетачких провидура то је сигурно био 5 јул 1711 год. по староме календару. Зато сматрамо да овај интересантни докуменат можемо донијети као прилог.

„Изволением оца и са поспјешением сина и са совершением свјатаго духа, како изволи пресвијетло царско величество, великие и малие и всеја Русии самодержац цар и господар и велики књаз Петар Алексиевич, с божиим изволением јего царско величество поставити на сербскују земљу Михаила Милорадовича, полковника, Јоана Јоановича, секретара књигама јего царског величества. И придосмо перво у мјесто Грбаљ и придосше к нами кнезови и старјешине. Перво, кнез Никола Лазарович,

кнез Петар Тујкович, кнез Иван Бојкович, кнез Вукала Бошанович, купно со свјем сабором гербљанским. И приказасмо писма јего царскога величества и они се велим обрадоваше и царском писму поклонише и приватише нас посланике лијепо. И о тајнам царским сказасмо им и они се добровољно царском величеству преклонише и на службу поћи јего царскога величества и показаше нам писма и превелеђије первијех царабусроманские и принципа млетачкога. И ми видјесмо и проучисмо како им пише у превелеђиам и у дукалима, како су били помиловани и даровани с платами на 60 и 5 човека и нађосмо да су заповједници били вазда од свјех племенах Гербљани 4 кнеза и пето губернатор. И они међу собом да имају чинити суд и да иду на службу царском величеству и да не имају никаквога данка давати ни арача, ни на трговини, ни на баштине. И давамо истиема да буду слободни с овим нашим писанијем од сваког давања, и да суд и збор имаду постављати међу собом, како им је потврђено и од первијех краљевах и власти и да имаду вазда имати помоћ од царскога величества. И да има имати сваки јунак на мјесец по цекин, а губернатор 4, а свакоме кнезу по цекина 3, будући на конфину Латина и да им вазда одит, или је рат или је мир, како им је ишло и од принципа. А они да су вазда добровољни послужити јего царском величеству у свакому часу и времену, как би била потреба и рат.

Мур Јоан Јоанович
секретар

Мур Слуга его царскога
величества велики полковник,
ја Михаил Милорадович“.

Од рождества же 5 1711

Г. С.

ДВА ПОДАТКА О ГОДИНИ ЊЕГОШЕВОГ РОЂЕЊА

У допуни чланка о години Његошева рођења (Историски записи, књ. VII, јули-септембар 1951, стр. 380) овдје доносимо још два податка, који по данас нијесу употребљавани при прављању овога питања.

1) У Гласу Црногорца, број 46, од 13 новембра 1888 год. (у рубрици „Домаће вијести“) налази се следећа биљешка:

„Цетиње, 12 новембра (1888). Његову Височанству стигао је синоћ из Котора брзојав, да је тамо преминуо Госп. Вуко С. Петровић, првобрагучед и врсник Владике Рада, у својој 78-ој години. С Вуком је изумрла мушка лоза Савова, брата Св. Петра...“